
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

עבירות צווארון לבן - 62454

תאריך עדכון אחרון 15-02-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2015

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): עו"ד אביה אלף

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: aviaalef@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: על פי תיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

המונח עבירות צווארון לבן זכה, במהלך השנים, להגדרות שונות הקוראות תגר על תיחום קו הגבול בין המשפט הפלילי לאזרחי. ניתוח המאפיינים המיוחדים של עבירות אלה מעלה שאלה אם מדובר בפתולוגיה או שמא בסוציולוגיה. המענה על כך עשוי להבדיל בין פעילות עסקית לגיטימית לעבירה פלילית. הקורס בוחן את הגדרת יסודות העבירה הפלילית בתחום זה, מנתח את מאפייני עבריינות הצווארון הלבן ועומד על האתגרים באכיפת החוק בתחום זה. הקורס עוסק בשאלה מה מחירה האמיתי של עבריינות הצווארון הלבן והאם מחירה הכלכלי גבוה ממחיר פשיעה "רגילה"? האם ניתן למנוע עבריינות זו ואם כן - מיהם "שומרי הסף" הרלבנטיים? הקורס יעסוק בקשר בין שחיתות שלטונית ופשיעה כלכלית. בקורס יבחנו שינויים בדפוסי עבריינות, הקשר בין אכיפה פלילית וגלובליזציה והיותם של תהליכים חברתיים-כלכליים מחוללי שינוי באכיפה פלילית. הקורס יעמוד על השפעת עבריינות הצווארון הלבן על תחומים שונים החל בתחום דיני העונשין וכלה בגדרי חסיון עורך דין-לקוח.

מטרות הקורס:

ניתוח מאפייני עבריינות הצווארון הלבן והעבירות הפליליות המרכזיות בתחום; הכרות עם האתגרים באכיפת החוק בתחום זה; הבנת הקשר בין אכיפה פלילית וגלובליזציה והיותם של תהליכים חברתיים כלכליים מחוללי שינוי באכיפה פלילית; רכישת "ארגז כלים", תאורטי ומעשי, לטיפול בתופעות אלה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- זיהוי מאפיינים משפטיים ומעשיים של עבירות הצווארון הלבן
- רכישת ידע רב-תחומי לזיהוי, ניתוח, ויישום מעשי ומשולב לטיפול ואכיפה בתחום עבירות הצווארון הלבן
- יכולת ניתוח תיאורטי של מצבים מאפיינים בתחום ומתן פתרון מעשי להם
- הבנת השינויים בדפוסי עבריינות, בהקשר כלכלי-חברתי-משפטי. יכולת ניתוח הקשר בין אכיפה פלילית וגלובליזציה והיותם של תהליכים חברתיים-כלכליים מחוללי שינוי באכיפה פלילית.

דרישות נוכחות (%):

לא חובה אך מומלץ ביותר (ניתן בונס על השתתפות פעילה) בפועל, הנוכחות גבוהה

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה, דיון, שימוש במצגת עפ"י הצורך, שאלות לסטודנטים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- ראשי פרקים לקורס:
1. עבירות צווארון לבן - מבוא כללי
2. מרמות והונאות: קבלת דבר במרמה, הונאה

3. עבירות הגניבה
4. שחיתות שלטונית: מרמה והפרת אמונים, שוחד (שני שיעורים)
5. זיופים; רישום כוזב
6. שוק ההון ודיני ני"ע (שני שיעורים)
7. אחריות מנהלים ונושאי משרה בתאגיד
8. אחריות "שומרי הסף"
9. הרצאת אורח? הגבלים עסקיים / הרחבה בתחום שוק ההון / אכיפה משלימה ומנהלית
10. הסתמכות, הגנה מן הצדק
11. עבודת התביעה בתחום עבירות הצווארון לבן
12. הרצאת אורח: עבירות צווארון לבן בראי עבודת הסניגור
13. מגמות באכיפה; סיכום

חומר חובה לקריאה:

רשימת קריאה (לא סופית)
עבירות צווארון לבן - רקע

1. ק. מן, "איפיונים מיוחדים של עבריינות הצווארון הלבן", עיוני משפט טו (תשן) 415-433 (קריאת רשות)
2. ר. שפירא, "הצווארון הלבן - עד כמה הוא מלוכלך", קרית המשפט ב' (2000) 101-129 (קריאת רשות)
3. מ. גלבוע, "החקירה בעבירות הכלכליות ובעבירות הצווארון הלבן" מגמות בקרימינולוגיה, 2003 (קריאת רשות)
- מרמות והונאות, זיוף וגניבה
4. ע"פ 6350/93, 6391 מדינת ישראל נ' אריה גולדין, פ"ד מט(4) 1 (פס"ד הש' גולדנברג, בעיקר מפיסקא 45 ואילך)
5. דנ"פ 2334/09 פרי נ. מד"י - הפנסיה הגרמנית. פורסם 23.5.11 (פס"ד הש' פרוקצ'יה, בעיקר מפיסקא 44 ואילך)
6. ע"פ 2597/04 רויטמן נ. מד"י תק-על 2006(4) 1672 (קריאת רשות)
עבירות עובדי ציבור
7. דנ"פ 1397/03 מדינת ישראל נ' שבס, פ"ד נט(4) 385 (בעיקר פס"ד הנ' ברק, פסקאות 42-47)
8. ע"פ 884/80 מדינת ישראל נ' גרוסמן, פ"ד לו(1), 405
9. ע"פ 1877/99 מדינת ישראל נ' בן עטר, פ"ד נג(4) 695
10. דנ"פ 10987/07 - מד"י נ. ברק כהן תק-על 2009(1), 2978 (קריאת רשות)
11. ת"פ 426/09 מד"י נ. אולמרט (תקציר הכרעת הדין - קריאת רשות)
רישום כוזב
12. ע"פ 629/78 עזרא מתוק נ. מד"י פד"י לג (1) 156, 161-2
13. ת"פ (ת"א) 40138/08 מד"י נ. הירשזון, תק-מח 2009(2), 9034 עמ' 9147 (פיסקא 167-175)
- שוק ההון - עבירות על חוק ניירות ערך
14. ע"פ 2103/07 אביהו הורוביץ נ' מדינת ישראל, תק-על 2008(4), 4168 - פיסקאות 31-42 לענין עקרון המהותיות ופרט מטעה; פיסקאות 70-103 לענין הנעה בתרמית אחריות נושאי משרה: מנהלים ודירקטורים בתאגיד
15. ע"פ 3027/90 חב' מודיעים בינוי ופיתוח נ' מד"י פד"י מה(4) 364
16. ע"פ 2103/07 אביהו הורוביץ נ' מדינת ישראל, תק-על 2008(4), 4168 (קריאת רשות)
17. ת"פ 366/04 מד"י נ. בידרמן ואח' תק-מחוזי 2010(1) 1906 (קריאת רשות)

הסתמכות

18. ע"פ 845/02 מאיר עזרא תק-על 2007(4) 129 - פס"ד תנובה

הגנה מן הצדק

19. ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי ואח' תק-על 2006(2), 1093

20. ת"פ (י-ם) 4063/06 מדינת ישראל נ' צחי הנגבי (תמצית פסה"ד) (קריאת רשות)

חומר לקריאה נוספת:

1. ק. מן, "איפיונים מיוחדים של עבריינות הצווארון הלבן", עיוני משפט טו (תשן) 415-433 (קריאת רשות)

2. ר. שפירא, "הצווארון הלבן - עד כמה הוא מלוכלך", קרית המשפט ב' (2000) 101-129 (קריאת רשות)

3. מ. גלבע, "החקירה בעבירות הכלכליות ובעבירות הצווארון הלבן" מגמות בקרימינולוגיה, 2003 (קריאת רשות)

4. ע"פ 2597/04 רויטמן נ. מד"י תק-על 2006(4) 1672 (קריאת רשות).

5. דנ"פ 10987/07 - מד"י נ. ברק כהן תק-על 2009(1), 2978 (קריאת רשות)

6. ת"פ 426/09 מד"י נ. אולמרט (תקציר הכרעת הדין - קריאת רשות)

7. ע"פ 2103/07 אביהו הורוביץ נ' מדינת ישראל, תק-על 2008(4), 4168 (קריאת רשות)

8. ת"פ 366/04 מד"י נ. בידרמן ואח' תק-מחוזי 2010(1) 1906 (קריאת רשות)

9. ת"פ (י-ם) 4063/06 מדינת ישראל נ' צחי הנגבי (תמצית פסה"ד) (קריאת רשות)

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

בונוס על השתתפות 0-5 נקודות